

Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

1/2023

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

10. ledna 2023 | 14. ročník

4. leden 2023: mše svatá za Benedikta XVI. v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

Foto Martina Řehořová, Člověk a víra

Zpráva o pohybu členské základny SPCP

Oznamujeme, že Společnost pro církevní právo měla podle záznamů ve svém členském seznamu k 1. lednu 2023 celkem 541 členů. Přikládáme tabulku o pohybu členstva v posledních devíti letech:

Rok	Počet nově přijatých členů	Počet členů, kteří vystoupili	Počet členů, kteří zemřeli	Počet členů, jimž bylo členství zrušeno	Počet členů ke konci roku
2014	31	7	2	0	443
2015	22	4	3	0	458
2016	26	4	2	0	478
2017	25	9	3	0	491
2018	27	10	1	0	507
2019	36	28	3	12	500
2020	19	6	5	0	508
2021	40	8	4	0	536
2022	13	4	4	0	541

Sdružení pro podporu povolání ke kněžství, do řeholí a služby farních hospodyň

Duchovní závěť Benedikta XVI. (1927–2022)

Přinášíme znění duchovní závěti Benedikta XVI. Dokument sepsal Joseph Ratzinger 29. srpna 2006 a byl zveřejněn po jeho smrti.

Když se v této pozdní hodině svého života ohlédnu za desetiletími, která jsem prožil, vidím především, kolik důvodů mám k vděčnosti. Obzvlášť děkuji samotnému Bohu, dárci každého dobrého daru, který mi dal život a provázel mě různými okamžiky zmatku; vždycky mě zvedl,

když jsem začal upadat, a vždycky mi znovu dal světlo své tváře. Zpětně vidím a chápu, že i temné a únavné úseky této cesty byly pro mou spásu a že právě na nich mě dobře vedl.

Děkuji svým rodičům, kteří mi dali život v těžké době a kteří mi za cenu velkých obětí svou láskou připravili nádherný domov, který jako jasné světlo dodnes ozařuje všechny mé dny. Jasná víra mého otce nás děti naučila věřit a jako ukazatel vždy stála pevně uprostřed všech mých vědeckých úspěchů; hluboká oddanost a velká dobrota mé matky jsou odkazem, za který jí nemohu dostatečně poděkovat. Moje sestra mi po celá desetiletí nezištně a s láskyplnou péčí pomáhala; můj bratr mi s jasností svých úsudků, rázným rozhodnutím a klidným srdcem vždy ukazoval cestu; bez tohoto stálého předcházení a doprovázení bych nenašel správnou cestu.

Ze srdce děkuji Bohu za mnoho přátel, mužů i žen, které vždy postavil vedle mě; za spolupracovníky ve všech etapách mé cesty; za učitele a studenty, které mi dal. Vděčně je všechny svěřuji Jeho dobrotě.

A chci poděkovat Hospodinu za svou krásnou vlast v bavorském Předalpi, v níž jsem vždy viděl zářit nádheru samotného Stvořitele. Děkuji lidem své vlasti, protože jsem v nich znovu a znovu zakoušel krásu víry. Modlím se, aby naše země zůstala zemí víry, a prosím vás, drazí krajané: nenechte se od víry odvrátit. A nakonec děkuji Bohu za všechnu krásu, kterou jsem mohl zažít ve všech etapách své cesty, ale především v Římě a v Itálii, která se stala mou druhou vlastí.

Všechny, kterým jsem nějakým způsobem ublížil, prosím ze srdce o odpuštění.

To, co jsem dříve řekl svým krajanům, říkám nyní všem, kteří jsou v církvi svěřeni do mé služby: Stůjte pevně ve víře! Nenechte se zmást! Často se zdá, jako by věda – přírodní vědy na jedné straně a historické bádání (zejména exegeze Písma svatého) na straně druhé – dokázala nabídnout nezvratné výsledky, které jsou v rozporu s katolickou vírou. Zažil jsem proměny přírodních věd už dávno a mohl jsem vidět, jak naopak zmizely zdánlivé jistoty proti víře, které se ukázaly být nikoli vědou, nýbrž filozofickými výklady, které se vědy týkají jen zdánlivě; stejně jako se na druhé straně právě v dialogu s přírodními vědami naučila i víra lépe chápat hranice rozsahu svých nároků, a tím i svou specifičnost. Již šedesát let sleduji cestu teologie, zvláště biblických věd, a se střídáním různých generací jsem viděl, jak se teze, které se zdály neotřesitelné, hroutí a ukazují se být pouhými hypotézami: liberální generace (Harnack, Jülicher atd.), existencialistická generace (Bultmann atd.), marxistická generace. Viděl jsem a vidím, jak se ze spleti hypotéz vynořila a znovu vynořuje rozumnost víry. Ježíš Kristus je skutečně cesta, pravda a život – a církve se všemi svými nedostatky je skutečně jeho tělem.

Nakonec pokorně prosím: modlete se za mě, aby mě Pán navzdory všem mým hříchům a nedostatkům přijal do věčných příbytků. Za všechny, kteří jsou mi svěřeni, se den co den z celého srdce modlím.

Benedictus PP XVI

Prevzato z https://www.cirkev.cz/duchovni-zavet-benedikta-xvi_19025, 1. ledna 2023

Místní skupina v Praze

Zemřel Dr. Jiří Svoboda

Ve čtvrtek 8. prosince 2022 zesnul ve věku 81 let emeritní kanovník a děkan Metropolitní katedrální kapituly u sv. Víta ThDr. Jiří Svoboda, IC.D., zakládající člen Společnosti pro církevní právo. Přinášíme osobní vzpomínku z pera P. prof. Jiřího Rajmunda Tretery OP.

Jiří Svoboda byl znám nejen po českých zemích i na Slovensku, ale v široké cizině, a především v Římě jako úspěšný soudce pražského církevního soudu, ať se tento soud nazýval metropolitním, interdiecézním nebo zase metropolitním. A nadto ho proslavila jeho činnost organizační. Myslím, že Jiří Svoboda právě v této oblasti skvělým způsobem využil svého talentu a obdarování od Pána.

Zejména v počátečních letech po převratu si těžko dovedeme představit, že by soud bez Jiřího talentu, pracovitosti, houževnatosti a organizačních schopností tak dobře obstál. Při relativně vysokém nápadu kauz prvního stupně ze všech diecézí české církevní provincie, a ještě vyřizování apelačních kauz od interdiecézního soudu v Olomouci. A to vše při malých zkušenostech a zpočátku i teoretického fundamentu téměř všech pracovníků soudu.

Poznal jsem se s Jiřím Svobodou někdy v létě 1990, když se stal farářem v mé oblíbené Hostivaři, kam jsem již deset let z iniciativy svého dominikánského představeného ThLic. Dominika Duky jezdil nejen do terciářské skupiny našeho řádu, ale i za svým vzdáleným příbuzným ThDr. Václavem Wolfem, který tam až do té doby, do svého návratu na teologickou fakultu, působil jako administrátor farnosti. Jiří Svoboda pak působil jako Wolfův nástupce v hostivařské farnosti až do konce roku 1992.

Jiří Svoboda měl v té době za sebou již tvrdou životní zkušenost z práce na vinici Páně. Po dokončení studia na litoměřické bohoslovecké fakultě roku 1963 prošel dvouletou vojenskou službou a byl na kněze vysvěcen 13. června 1966. Nejprve byl kaplanem v Chebu s výpomocí ve Františkových Lázních, pak byl administrátorem farnosti Žalmanov, později farnosti Bochoř, a nakonec farnosti Dobřany. Jako administrátor excurrendo působil postupně ve farnostech Bochoř, Bražec, Javorná, Údrč, Luka u Toužimi, Skoky a Chotěšov. Licenciát teologie získal v Litoměřicích roku 1973, doktorát teologie tamtéž v roce 1975. Roku 1977 byl ustanoven soudcem pražského církevního soudu a roku 1985 jeho viceoficiálem. V prosinci 1990 byl jmenován oficiálem.

Pár týdnů po mém kněžském svěcení v Olomouci v červnu 1991 mě Jiří Svoboda požádal, abych nastoupil na církevním soudu na místo ochránce spravedlnosti. Pracoval jsem v té době v duchovní správě farnosti svatého Jiljí, učil na Právnické fakultě Univerzity Karlovy církevní právo a na čtyřech středních školách náboženství, ale neodolal jsem a požádal svého provinciála, aby dal k tomuto mému dalšímu úvazku svůj souhlas. Což po jistém váhání učinil a já

jsem byl panem arcibiskupem na místo ochránce spravedlnosti přijat. Pochopitelně šlo o místo neplacené, jak je tomu u většiny pracovníků církevních soudů.

ThDr. Jiří Svoboda, IC.D. (1941–2022)

Ta léta, která jsem po boku Jiřího Svobody u církevního soudu prožíval, považuji za léta, na která mám spoustu krásných a hřejivých vzpomínek. Jiří řídil všechny porady v patřičné úterý v měsíci, kdy od rána do večera rozdělával úkoly a kontroloval jejich plnění, s laskavostí, přesností a důrazem na věci podstatné. Výborně si rozuměl s paní notářkou jako sekretářkou soudu, i s oběma viceoficiály, kterým přiděloval kauzy jako předsedům senátů. Moudře sestavoval senáty a vhodně jim přiděloval obhájce svazku a sám si ponechával vedení kauz zejména za pražskou arcidiecézi. Perfektním a zábavným společníkem byl i při pauzách, zejména polední, kdy jsme chodili do arcibiskupské kantýny na oběd. Organizace výslechů stran i svědků probíhala bez závad.

Jednou za rok jsme odjížděli mikrobusem na sympozium církevního práva ve Spišském Podhradí. Ten týden tam prožitý, včetně setkání s našimi kolegy z církevních soudů v Olomouci, Brně, šesti latinských a jedné řeckokatolické diecéze na Slovensku, pod vedením kardinála Zenona Grocholewského a Mons. Daniela Faltina z Říma, to je série nezapomenutelných zážitků. Všichni čeští soudci jsme to tam prožívali pod jakousi nepsanou a tiše uznávanou ochranou Jiřího Svobody. A spolupráce se slovenskými kolegy, našimi hostiteli, byla bez sebemenšího mráčku nedorozumění, plná vzájemného pochopení.

Rád se zmiňuji při různých rozhovorech o tom, že společnost církevních soudců v mém životě byla jakýmsi mimořádným jevem. Nikde jinde jsem snad v životě nenašel takovou harmonicky uspořádanou partu lidí. Prý to snad působí potřeba úlevy a odlehčení od tvrdosti práce soudce, který se dovídá o trápeních lidí z všelijak vadně uzavřených pseudomanželských svazků. To pak často utvrzuje kamarádský vztah mezi soudci. Ale stejně myslím, že k tomu všemu svým velkým charismatem, dobrotou srdce a promodlenou zkušeností víry přispěl náš šéf a kamarád všech.

Jedinou bolest bych spatřoval v tom, že ani Jiří, ani já jsme nepatřili mezi oblíbence pana kardinála Miloslava Vlka, který byl vlastně jako arcibiskup našim přímým nadřízeným. A tak jsme si museli vyslechnout mnohá nepřijemná lání. Jednou na nás oba křičel asi hodinu, neboť jsme vyjádřili jménem celého soudu jistý nesouhlas s nějakým postupem uvnitř arcibiskupství, aniž bychom tušili, že za tím stojí on. Odešli jsme pak spolu do Jiřího bytu v kanovníckých domcích a navzájem jsme se utěšili u lahvičky trochu silnějšího moku, jak to jinak ani nešlo.

Myslím, že Jiří měl s panem kardinálem mnoho trápení i později. Přicházel občas „seshora“ dosti rozladěný a jen tak malinko a na půl úst se svěřil, že měl zase s „Arcimílou“ nějaké těžkosti.

Jiří Svoboda nedokázal po uvolnění z místa faráře, aby se věnoval čistě a jen soudcovskému povolání, zůstat jen při tom. K věci patří, že si vytrvale zvyšoval na Lateránské univerzitě v Římě svou kvalifikaci a dosáhl roku 1996 licenciátu kanonického práva a v roce 2000 doktorátu z téhož oboru, a že umožnil i jiným, aby pohodlněji, při denním studiu a současném ubytování v římské koleji Nepomucenum, dosáhli podobných titulů. Ale navíc přijal již v roce 1992 kanonikát na svatovítské metropolitní kapitule a stoupal v složité mašinerii této úctyhodné instituce od jednoho stupně k druhému až po zvolení do úřadu jejího děkana.

S Jiřím Svobodou jsem se v milém společenství pražského soudu setkával po deset let, kdy jsem vykonával úřad ochránce spravedlnosti. Avšak ani potom jsme neztratili kontakt. Nadále jsem jezdil, již jako soukromý účastník, na spišské sympozium. A často přijímal do Revue církevního práva články, které pro nás Jiří Svoboda psal. Nalézt je můžete v těchto číslech: 18–1/2001, 24–1/2003 a 30–1/2005.

Kdo si chce přečíst ještě jeden životopis Jiřího Svobody, včetně statistik o nápadu soudních kauz v jistém období, pak doporučujeme článek Stanislava Přibyla *P. ICLic. ThDr. Jiří Svoboda* v čísle 9–1/1998. V kolektivní monografii *Sacri canones servandi sunt*, kterou vydal Historický ústav Akademie věd České republiky v roce 2008, uveřejnil Jiří Svoboda svůj článek *Štěpán z Roudnice a jeho Questiunculae*, napsaný na základě jeho italsky psané římské disertace, kterou uvedl ve světovou známost tohoto velikého kanonistu pražské univerzity ze 14. století.

A ještě jedna maličkost navíc: v letech 1995–2016 Jiří Svoboda působil jako rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie v Praze na Karlově. Arcibiskup ho pověřil slavit zde občas mešní liturgii podle latinského Missale Romanum, editio typica 1962.

Jiří Rajmund Tretera

Slovenské železnice začaly nabízet možnost zpovědi na nádraží

Netradiční službu začaly před Vánoci nabízet Železnice Slovenskej republiky (ŽSR). V prostorách železniční stanice Košice nabídnou cestujícím možnost svaté zpovědi. Podle ŽSR může jít o smysluplné využití času při čekání na vlak.

Ve čtvrtek a v pátek bude pro věřící připraven kněz ve druhém patře stanice vždy od 11 do 18 hodin. Správce železniční infrastruktury na Slovensku to oznámil na svém facebookovém profilu.

„Věříme, že řada cestujících, stejně jako v minulosti, tuto možnost využije. Období před svátky bývá často hektické a na nádraží mohou takto smysluplně využít čas,“ uvedly ŽSR.

Vybral Štěpán Tretera, zdroj: zdopravy.cz¹

Nemocniční kaplani jsou stále žádanější: v Krajské nemocnici Tomáše Bati působí čtyři

Pod pojmem nemocniční kaplan si mnozí představí člověka, který na vyžádání navštěvuje věřící pacienty, popřípadě šíří víru mezi nevěřícími. Čtyři kaplani, pracující v Krajské nemocnici Tomáše Bati (KNTB) ve Zlíně by však potvrdili, že to tak zdaleka není, a že za pacienty chodí především jako člověk za člověkem.

Hlavním úkolem kaplanské služby je navštěvovat nemocné, povídat si s nimi o tom, co je pro ně v tu chvíli důležité a o čem sami chtějí hovořit, nebo pomoci nemocným hledat odpovědi na jejich otázky po smyslu života. „I proto je kaplan u nemocničního lůžka a někdy také v pomoci zdravotníkům stále žádanější,“ podotkla mluvčí KNTB Dana Lipovská.

Ve zlínské nemocnici aktuálně působí čtyři kaplani, tři muži a jedna žena. Když před téměř dvaceti lety v nemocnici začínali, byli ještě zaměstnanci arcibiskupství. V současné době jsou zaměstnanci nemocnice, vzniklo samostatné oddělení klinické pastorační péče a dva kaplani jsou už tři roky také členy multidisciplinárního Podpůrného a paliativního týmu KNTB.

„Za pacienty chodíme na jejich vyžádání, prosbu rodiny, zdravotnického personálu, aj. Většinou s námi pacienti sdílí své obavy, hovoří o svém životě, nemoci, o svých bolestech, potřebují povzbudit. Nástrojem kaplana je osobní rozhovor, aktivní naslouchání i práce s tichem,“ popsal Vít Kadlčík, vedoucí Oddělení klinické pastorální péče KNTB a dodal, že rozhovory s pacienty jsou velmi individuální, často záleží i na tom, kde jsou hospitalizováni.

„Jiná je práce v prostředí intenzivní medicíny, kdy je člověk často odkázán na bibliografickou anamnézu ze strany rodiny, v chirurgických oborech se projevuje strach a úzkost z náročných operací. Na neonatologii nemocniční kaplan pracuje s úzkostí a strachem rodičů, na odděleních následné péče je prostor pro kontinuální doprovázení,“ doplnil.

¹ Viz <https://zdopravy.cz/slovenske-zeleznice-zacaly-nabizet-moznost-zpovedi-na-nadrazi-136784>.

Nemocniční kaplani někdy představují pro nemocné zástupce Boha nebo církve a někteří pacienti reagují na jejich přítomnost s nedůvěrou. „Lidé mají například negativní zkušenosti s kněžími, církví jako takovou, mnohdy Bohu vyčítají, že dopustil nemoc, smrt, války... Stávají se případy, že pacient má výhrady vůči přítomnosti kaplana nebo na něj podrážděně reaguje. I mně se to párkrát stalo, ale vždy jsem se s dotyčným člověkem snažil domluvit. Ve většině případů se to podařilo, a nakonec jsem si dobře popovídal i s původně nepřátelsky zaujatým pacientem,“ řekl Vít Kadlčík.

„Uvědomujeme si, že nemocný člověk má trochu jiné vnímání, je daleko citlivější na vnější podněty. Také se ovšem stává, že se pacient na sousedním lůžku, který původně přítomnost kaplana nechtěl, přidá k modlitbě, nebo ho požádá, aby se věnoval jemu, i když není vyznávající katolík,“ poznamenal Kadlčík.

Nemocničním kaplanem se rozumí osoba, muž nebo žena, která poskytuje duchovní péči pacientům a jejich blízkým, personálu a návštěvníkům, řídí práci dobrovolníků v oblasti duchovní péče a zajišťuje kontakt s duchovními křesťanských církví dle přání pacientů.

„Působí na základě pověření vlastní církví a vyslání Českou biskupskou konferencí nebo Ekumenickou radou církví v ČR. K dalším kvalifikačním předpokladům patří vysokoškolské vzdělání v oblasti teologie na magisterském stupni, tři roky působení v obecné pastorační péči a specializovaný kurz nemocničního kaplanství,“ uzavřela Dana Lipovská.

Dominik Pohludka, zlinsky.denik.cz²

Blíží se zasedání vědecké konference v Paříži

Ve dnech 24. – 26. ledna 2023 se na Katolickém institutu v Paříži (Institut Catholique de Paris – ICP), uskuteční konference *Session de formation permanente des personnels d'officialités* (Stálá formace pracovníků církevních soudů), která se uskuteční příležitosti 40. výročí vyhlášení Kodexu kanonického práva z roku 1983.

Konference bude rozdělena do čtyř zasedání s tématy: zranitelná osoba, procesy blahořečení, pojem reparace a hmotněprávní a procesní přístupy v manželském právu. Mezi třetím a čtvrtým panelem proběhne akademické zasedání s názvem Čtyřicet let od vyhlášení Kodexu kanonického práva.

Na konferenci je možno se přihlásit do 18. ledna 2023 na odkazu: <https://www.eventbrite.fr/e/billets-session-de-formation-permanente-des-personnel-dofficialites-470926452697>.

Podrobný program pařížské konference naleznete na adrese: https://consociatio2.files.wordpress.com/2023/01/dc_officialites_202301-v3.pdf

² Viz https://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/nemocnicni-kaplani-jsou-v-nemocnici-stale-zadanejsi-v-kntb-pusobi-ctyri-20221228.html.

Gratulace členům SPCP

ThLic. Michaela Moravčíková, Th.D., ředitelka Ústavu pro právní otázky náboženské svobody Právnické fakulty Trnavské univerzity v Trnavě, oslavila 2. ledna 2023 své významné životní jubileum.

Mgr. Miroslav Zetek, místostarosta obce Halenkov (okres Vsetín), oslavil 2. ledna 2023 své 35. narozeniny.

P. PhDr. ThLic. Štěpán Martin Filip, Th.D. OP, asistent dogmatické teologie na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci, vikář kláštera i farnosti Jablonné v Podještědí, oslavil 7. ledna 2023 své 60. narozeniny.

P. doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D., docent v oborech církevního a konfesního práva na Katedře právních dějin Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, oslavil 7. ledna 2023 své 65. narozeniny.

JUDr. Tomáš Lazár, advokát, oslaví 17. ledna 2023 své 30. narozeniny.

Doc. Jiří Kašný, Th.D., vyučující na Anglo-americké vysoké škole v Praze, oslaví 18. ledna 2023 své 65. narozeniny.

P. ICLic. ThLic. Jiří Ignác Koniček, terc. OP, prezident Cyrilometodějské křesťanské akademie, kaplan farnosti svatého Václava Olomouc, oslaví 19. ledna 2023 své 60. narozeniny.

Mons. ThLic. ICLic. Karel Plavec, Th.D., farář farnosti Přeštice, zástupce soudního vikáře (viceoficiál) Diecézního soudu v Plzni, okrskový vikář vikariátu Plzeň-jih, oslaví 22. ledna 2023 své 65. narozeniny.

Periodikum *Zrcadlo církve*, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: 4. leden 2023, mše svatá za Benedikta XVI. v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

Foto Martina Řehořová, Člověk a víra.

Šéfredaktor:	P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora:	Záboj Horák
Redaktor:	Jakub Nagy
Layout:	Marek Novák
Technický redaktor:	Tomáš Grundza

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází jednou měsíčně.

spcp@prf.cuni.cz

ISSN 2695-0111